

Motion till riksdagen 2013/14:So411

av Isak From m.fl. (S)

Rätt till glasögon

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om glasögonens betydelse för skolarbetet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en mer rättvis subvention av barns glasögon.

Motivering

Få landsting subventionerar glasögon till barn efter den dag de fyllt sju år, trots att en fullgod syn är mycket viktigt för inläringen i skolan. Dessutom förekommer det obegripligt stora variationer mellan landstingen när det gäller möjligheterna att få glasögonbidrag. Idag erbjuder alla landsting utom Stockholms län, subventioner av glasögon för barn upp till 7 års ålder. Under 2012 och 2013 höjer Västra Götalandsregionen åldergränsen till att gälla för hela grundskoletiden. Budgeten innehåller en satsning för att höja denna åldergräns för att kunna erbjuda subvention till alla upp till femton års ålder.

Enligt Rädda barnens rapport om barnfattigdom växer mer än vart tionde svenskt barn upp i fattigdom, med en ökning de sex senaste åren. Glasögon är en av de vanligaste ansökningarna till Majblommans riksförbund. Alla barn, även skolbarn, bör ha möjlighet att få glasögon, oberoende av var i landet de bor. Majblomman har därför räknat ut hur mycket en glasögonreform kan kosta ett genomsnittligt landsting. Uträkningen presenteras i en ny rapport och visar en kostnad på en miljon kronor, vilket motsvarar ungefär 0,06 procent av landstingets totala årliga kostnader.

De klyftor som växer fram i Sverige visar upp sig i sin allra råaste form. Över 10 000 skolbarn förvägras lika rätt till bildning, utbildning och en bra start i livet då de inte har tillgång till glasögon. Att fenomenet förstärkts under senare år beror givetvis primärt på alla de försämringar som den styrande regeringsalliansen genomfört, med radikala ändringar i a-kassan och sjukför-

Fel! Okänt namn på

säkringen som de allra mest tydliga uttrycken. Det är åtgärder som slagit stenhårt mot de tio procent i Sverige som har allra minst pengar att röra sig med.

Att köpa glasögon blir fort en stor utgift för familjen. Landstingen i Sverige beslutar själva om de vill ge bidrag till familjer med barn som är i behov av glasögon. Dessa bidrag skiljer sig åt mellan landstingen, och därför varierar beloppet beroende på i vilket landsting man är bosatt. Trots att synen inte är färdigutvecklad förrän vid 8 till 10 års ålder, vilket medför flera glasögonbyten, är det få landsting som ger stöd efter 7 års ålder.

Idag varierar möjligheten till glasögonbidrag till barnen beroende på var i Sverige de bor. I Stockholm ges inga bidrag alls. I Gävleborg, Norrbotten, Kronoberg och Västmanland är glasögonglas för barn till och med sju år gratis. I övriga landsting varierar glasögonbidragen mellan 250–1 250 kronor. I praktiken betyder detta att det som avgör ifall barn får subventionerade/gratis glasögon eller inte främst beror på var de bor snarare än i hur stort behov de är av glasögon ifall föräldrarna inte har råd att skaffa dem.

Barn som ser dåligt och inte har glasögon får svårt att följa med i undervisningen i skolan, från att läsa vad som står på tavlan till att orientera sig ordentligt i gymnastiksalen eller simhallen. Det är viktigt att barns synfel åtgärdas fortlöpande under uppväxten.

”Min son har inlärningssvårigheter och får stöd för det i skolan. Men han behöver glasögon för att kunna läsa i böckerna och jag har inte råd att köpa glasögon.” En mor ger en hjärtskärande bild av vad den svenska fattigdomen kan innebära år 2012 (Göteborgs-Posten 21/2).

Det bör vara rimligt att jämställa barns synfel med andra behov av hjälpmedel som till exempel vid en hörselnedsättning. Glasögon till barn får inte vara en plånboksfråga som innebär att alla inte har samma rätt till glasögon efter behov. Det måste vara samhällets ansvar att se till att alla barn får så goda förutsättningar som möjligt under sin uppväxt och i detta bör man inkludera hjälpmedel som glasögon eller annan åtgärd som korrigerar synfel.

Vi anser att det nuvarande systemet för subvention av barns glasögon bör ses över för att åstadkomma ett mer rättvist system. Rätten till glasögon måste innefattas i den skattefinansierade vården. Alla barn ska om det finns behov få de hjälpmedel som finns att tillgå, det ska inte vara föräldrarnas plånbok som är avgörande.

Stockholm den 24 september 2013

Isak From (S)

Helén Pettersson i Umeå (S)

Katarina Köhler (S)